

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΑΝΑΦΟΡΑ

Layman's Report

LIFE19 NAT/MT/000982

ΣΥΝΤΑΚΤΕΣ:

Francesca Visalli, Rita Matos,
Manya Russo.

ΑΠΟΔΟΣΗ ΣΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ:

Δανάη Πορτόλου, Δήμητρα Χρηστίδη,
Ρούλα Τρίγκου

ΓΡΑΦΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ:

Cinzia Mintoff
Δημήτρης Γαζής

ΧΑΡΤΕΣ:

Francesca Visalli

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ:

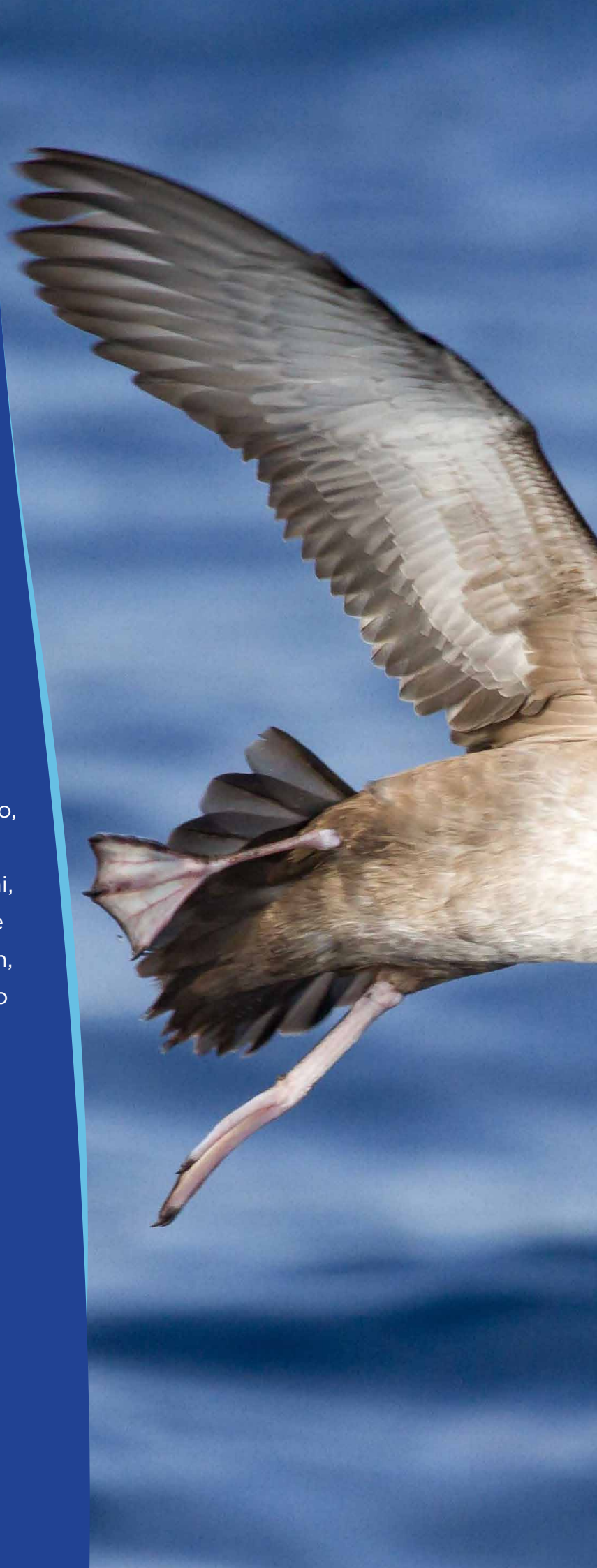
Aron Tanti, Άρης Χρηστίδης,
Benjamin Metzger, Χρήστος Βλάχος,
Δανάη Πορτόλου, Daniel Rey, Δήμητρα
Χρηστίδη, Elisabete Silva, Flávia Carvalho,
Francesca Visalli, Hannah Greetham,
Ilaria Marchiori, Inês Casinhas, Jodi Fiteni,
José Manuel Arcos, Jorge Meneses, Julie
Schubas, Justine Borg, Λίλα Δερουγγέρη,
Luís Ferreira, Marc Schruoffeneger, Mario
Gauci, Martin Austad, Murat Gelir, Paulo
Lago, Ricardo Fernandes, Rita Matos,
Vero Cortés.

**ΜΑΘΕ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΑ ΓΙΑ ΤΟ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ LIFE PANPUFFINUS!**

lifepanpuffinus.org

ornithologiki.gr/panpuffinus

Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

GOVERNMENT OF MALTA
MINISTRY FOR AGRICULTURE,
FISHERIES AND ANIMAL RIGHTS
DEPARTMENT OF FISHERIES AND AQUACULTURE

Agir pour
la biodiversité

Με την υποστήριξη:

GOVERNMENT OF MALTA
MINISTRY FOR AGRICULTURE,
FISHERIES AND ANIMAL RIGHTS

Oceanário de Lisboa

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Το Πρόγραμμα LIFE PanPuffinus! συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση και έχει ως στόχο να αντιμετωπίσει τις πιο κρίσιμες απειλές που αντιμετωπίζουν δύο απειλούμενα και ενδημικά θαλασσοπούλια της Μεσογείου, συγκεκριμένα ο Μύχος της Μεσογείου και ο Μύχος των Βαλεαρίδων. Μέσα από μία ξεχωριστή συνεργασία μεταξύ εταιρών από την Μάλτα, την Ελλάδα, την Ισπανία, την Γαλλία και την Πορτογαλία το πρόγραμμα εφάρμοσε ένα ευρύ φάσμα συντονισμένων δράσεων σε διάστημα πέντε ετών.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Επισκόπηση Προγράμματος	1
Προστατεύοντας δύο είδη θαλασσοπουλιών της Μεσογείου	2
Μια κοινή προσπάθεια για ένα πιο ασφαλές μέλλον	3
Οι περιοχές του Προγράμματος	4
Τα είδη του Προγράμματος	6
Η ζωή των θαλασσοπουλιών στη θάλασσα	10
Μέτρα μετριασμού της τυχαίας παγίδευσης	14
Η ζωή των θαλασσοπουλιών στη στεριά	16
Ενημέρωση - Ευαισθητοποίηση	19
Τί καταφέραμε	20
Τα επόμενα βήματα	21
Ευχαριστίες	22

Επισκόπηση Προγράμματος

Το **Πρόγραμμα LIFE PanPuffinus!** συντονίζεται από την Ορνιθολογική Εταιρεία της Μάλτας (BirdLife Malta), σε συνεργασία με την Ελληνική ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ Εταιρεία, τον Οργανισμό Φυσικού Περιβάλλοντος και Κλιματικής Αλλαγής (ΟΦΥΠΕΚΑ), το Τμήμα Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας του Υπουργείου Περιβάλλοντος Μάλτας (ARM), την Ισπανική Ορνιθολογική Εταιρεία (SEO), την Πορτογαλική Ορνιθολογική Εταιρεία (SPEA) και τη Γαλλική Ορνιθολογική Εταιρεία (LPO).

Χώρες: Μάλτα, Ελλάδα, Ισπανία, Γαλλία και Πορτογαλία.

Το Πρόγραμμα υλοποιείται με τη συνεισφορά του χρηματοδοτικού μέσου LIFE της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το οποίο υποστηρίζει πρωτοβουλίες για το περιβάλλον που αποσκοπούν στην προστασία της βιοποικιλότητας και των φυσικών οικοτόπων της Ευρώπης, στο πλαίσιο της σύμβασης με κωδικό LIFE19 NAT/MT/000982.

- **Συνολικός προϋπολογισμός:** €3.540.557
- **Συνεισφορά του Προγράμματος LIFE της ΕΕ:** €2,124,335 (60% του συνολικού επιλέξιμου προϋπολογισμού του έργου)

Συγχρηματοδότηση: Υπουργείο Γεωργίας, Αλιείας, Τροφίμων και Δικαιωμάτων των Ζώων της Μάλτας, Ίδρυμα Α. Γ. Λεβέντη, Πράσινο Ταμείο (Ελλάδα), Γαλλική Υπηρεσία Βιοποικιλότητας (OFB), Food4good, MAVA, Sathoan, Fondation Nature et Découverte, Oceanário de Lisboa και Fundo Ambiental.

Διάρκεια: 1η Σεπτεμβρίου 2020 – 28η Φεβρουαρίου 2026.

Προστατεύοντας δύο είδη θαλασσοπουλιών της Μεσογείου

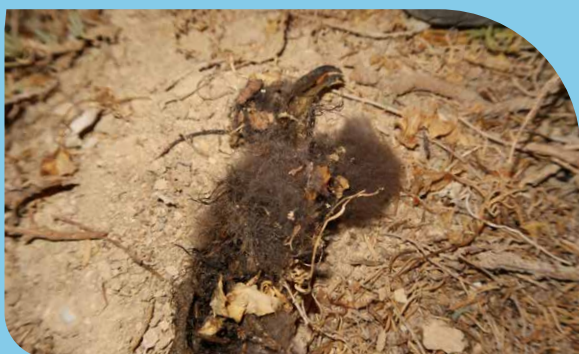
Το Πρόγραμμα LIFE PanPuffinus! αφορά στην προστασία δύο απειλούμενων και ενδημικών θαλασσοπουλιών της Μεσογείου: τον Μύχο της Μεσογείου (*Puffinus yelkouan*) και τον Μύχο των Βαlearίδων (*Puffinus mauretanicus*).

Τα θαλασσοπούλια αυτά αντιμετωπίζουν σοβαρές απειλές καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής τους. Μέσω μιας μοναδικής διασυνοριακής συνεργασίας, το πρόγραμμα φέρνει σε επαφή ειδικούς και εταιρείες της BirdLife από τη Μάλτα, την Ελλάδα, την Ισπανία, τη Γαλλία και την Πορτογαλία, μαζί με την Aquatic Resources Malta και τον Οργανισμό Φυσικού Περιβάλλοντος και Κλιματικής Αλλαγής της Ελλάδας.

Μαζί αντιμετωπίζουν δύο σοβαρές απειλές:

Ξενικούς θηρευτές:
όπως τα τρωκτικά που
απειλούν τις φωλιές
στην ξηρά.

Τυχαία Παγίδευση:
παγίδευση των
θαλασσοπουλιών σε
αλιευτικά εργαλεία.

Μια κοινή προσπάθεια για ένα πιο ασφαλές μέλλον

Βασικός στόχος του LIFE PanPuffinus! είναι να κατανοήσουμε και να μειώσουμε τις δύο βασικές απειλές που αντιμετωπίζουν αυτά τα θαλασσοπούλια, διασφαλίζοντας την επιβίωσή τους στο μέλλον.

Για να το πετύχουμε αυτό, το πρόγραμμα εστιάζει:

- στη **στενή συνεργασία με αλιείς για την καλύτερη καταγραφή της έντασης της τυχαίας παγίδευσης** στη Μεσόγειο θάλασσα και τις Ατλαντικές ακτές της Πορτογαλίας
- στη **δοκιμή μέτρων μετριασμού** (mitigation measures) για τη μείωση της τυχαίας παγίδευσης θαλασσοπουλιών σε διαφορετικά αλιευτικά εργαλεία
- στην **εφαρμογή ελέγχου και εξάλειψης ξενικών θηρευτών**, καθώς και δράσεων βιοασφάλειας στις νησίδες αναπαραγωγής των θαλασσοπουλιών
- στην **αλληλεπίδραση με εμπλεκόμενους φορείς και στην ενημέρωση - ευαισθητοποίηση** των αλιέων, τοπικών φορέων και του ευρύτερου κοινού

Γιατί έχει σημασία;

Τα δύο είδη Μύχου είναι **ενδημικά είδη της Μεσογείου** και αποτελούν σημαντικούς δείκτες της υγείας των θαλάσσιων οικοσυστημάτων. Προστατεύοντας τα, το πρόγραμμα συμβάλλει στην ευρύτερη διατήρηση της Μεσογείου και των Ατλαντικών ακτών της Πορτογαλίας.

Το LIFE PanPuffinus! είναι περισσότερο από ένα απλό πρόγραμμα διατήρησης, είναι μία συλλογική προσπάθεια μεταξύ διαφορετικών χωρών που τις ενώνει ένας κοινός στόχος: να προσφέρουν σε αυτά τα απειλούμενα είδη μια ευκαιρία να ανακάμψουν.

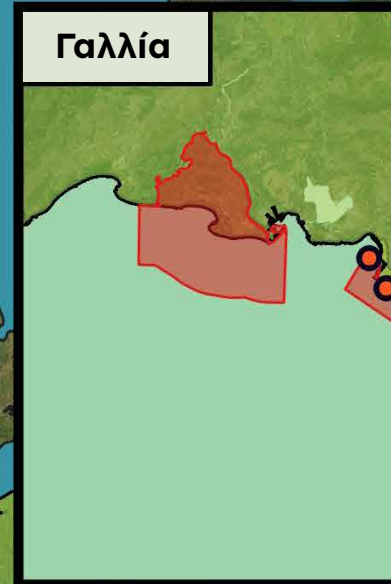

Οι Περιοχές του Προγράμματος

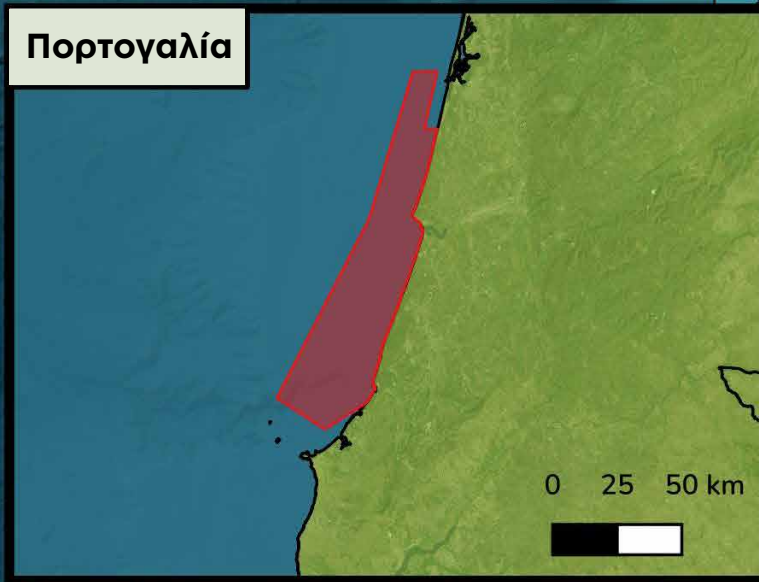
ΥΠΟΜΝΗΜΑ

- Αποικίες
- Περιοχές Προγράμματος
- Χώρες Προγράμματος
- Περιοχή εξάπλωσης Μύχου των Βαλεαρίδων
- Περιοχή εξάπλωσης Μύχου της Μεσογείου
- Κοινή περιοχή εξάπλωσης Μύχων Βαλεαρίδων & Μεσογείου

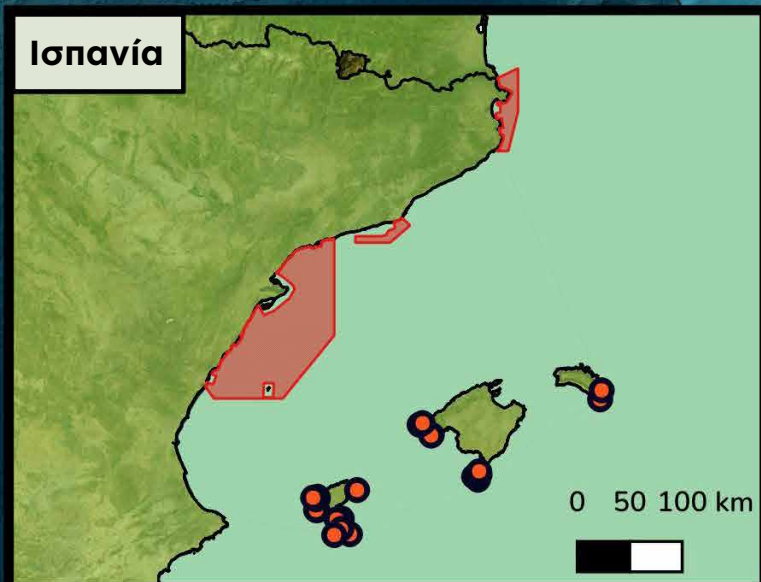
Γαλλία

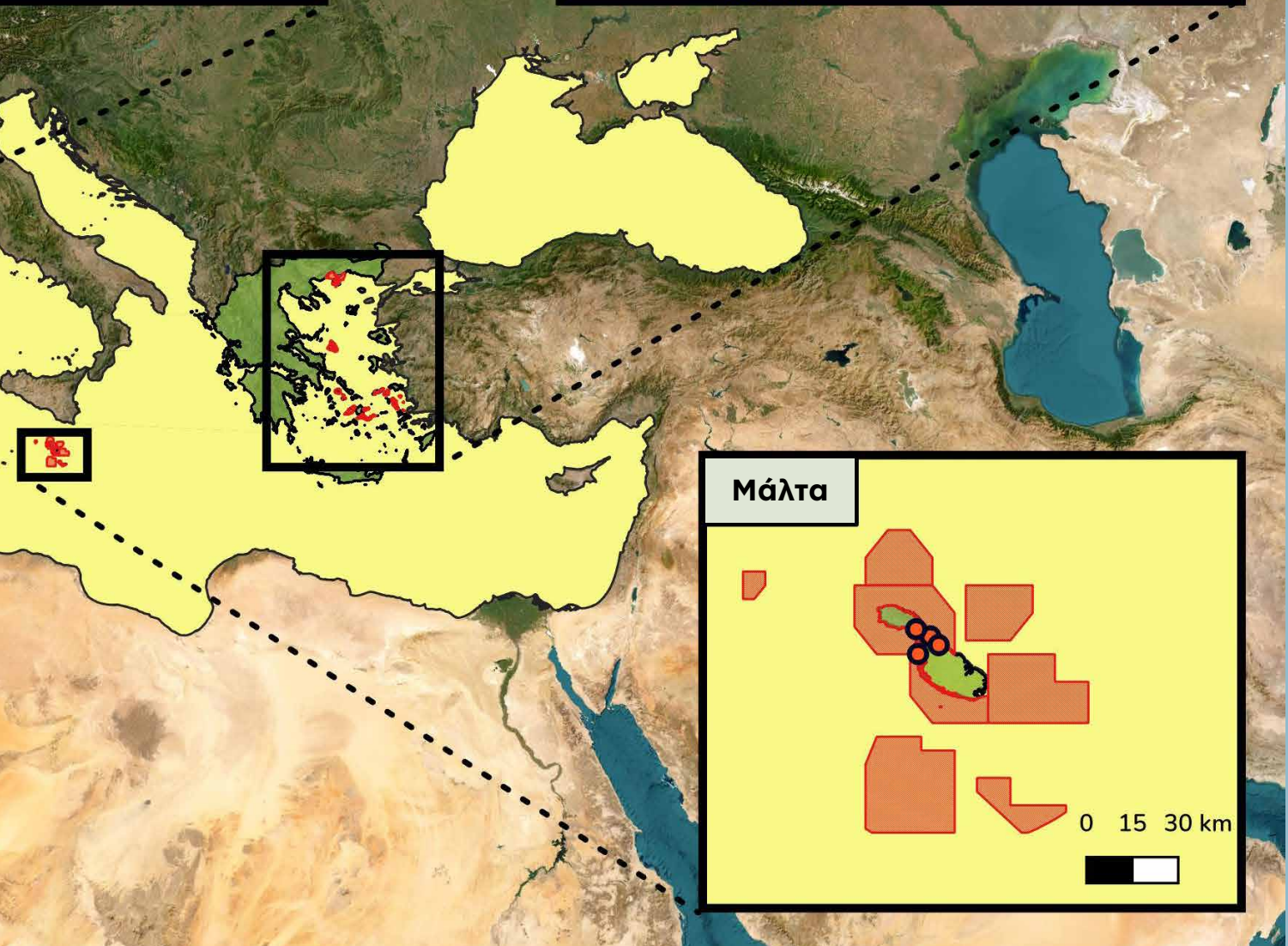
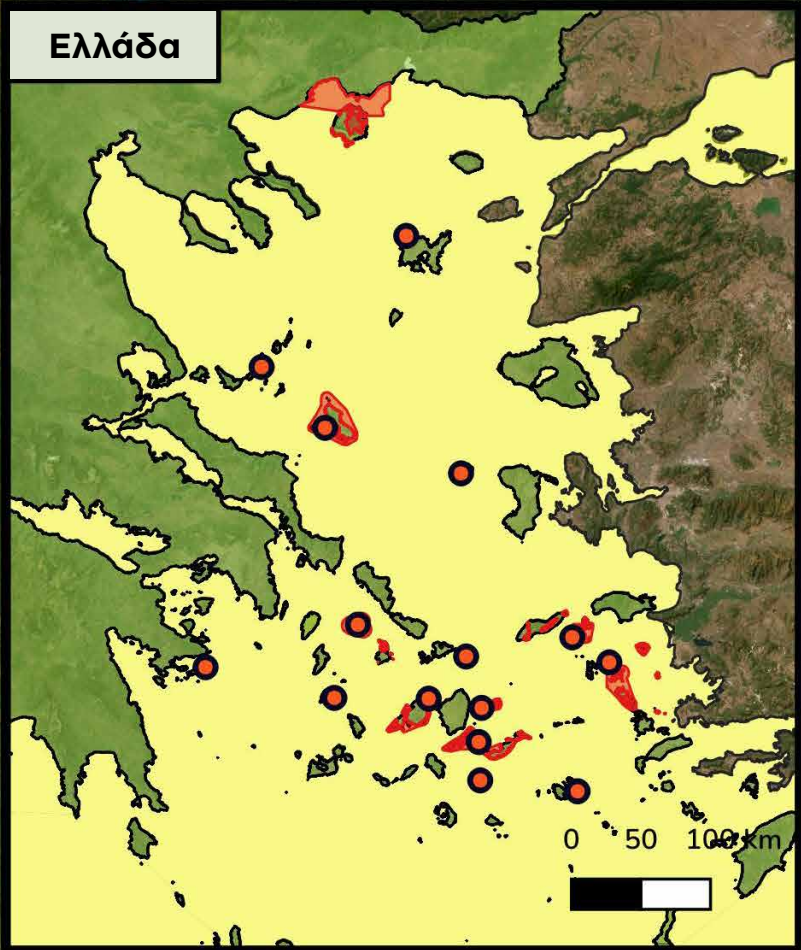

Πορτογαλία

Ισπανία

Τα είδη του Προγράμματος: Μύχος της Μεσογείου

	Μάλτα	Ελλάδα	Ισπανία	Γαλλία	Πορτογαλία
Κοινό Όνομα	Garnija	Μύχος	Pardela mediterránea	Puffin yeilkouan	Pardela-do-mediterrâneo
Περιγραφή	Αεροδυναμικό σώμα με στενόμακρες φτερούγες, σκούρα πλάτη και λευκή κοιλιά, λεπτό σκούρο ράμφος με γαμψό τελείωμα και διογκωμένα εξωτερικά ρουθούνια, μαύρα πόδια με μεμβράνη ανάμεσα στα δάχτυλα				
Μήκος σώματος	30-35 εκ.				
Άνοιγμα Φτερών	70-84 εκ.				
Βάρος	330-500 γρ.				
Διάρκεια ζωής	Μέχρι και 25 χρόνια				
Τρόπος ζωής	Κυρίως πελαγικό				
Διατροφή	Κυρίως μικρά ψάρια όπως ο γαύρος, η σαρδέλα και το σαφρίδι αλλά και άλλα θαλασσινά είδη όπως καλαμάρια, καρκινοειδή και κάποια απορριπτόμενα είδη από αλιευτικά σκάφη				
Αναπαραγωγή	Παρουσιάζει εξαιρετική φιλοπατρία, φωλιάζει σε σπηλιές, στοές ή κάτω από βλάστηση σε απότομους γκρεμούς ή βραχώδεις απομακρυσμένες νησίδες. Η επιστροφή στη φωλιά γίνεται αποκλειστικά τις νυχτερινές ώρες προς αποφυγή θηρευτών				
Αναπαραγωγική Περίοδος	Φεβρουάριος με Αύγουστο				
Δραστηριότητα στις αποικίες	Νυχτόβια				
Αριθμός αυγών	Ένα αυγό ανά αναπαραγωγική περίοδο				
Κατάσταση Διατήρησης (Ευρωπαϊκό επίπεδο)	Τρωτό				

Puffinus yelkouan

Κύριες απειλές	<ul style="list-style-type: none">• Τυχαία παγίδευση σε αλιευτικά εργαλεία• Θήρευση αυγών και νεοσσών από ξενικούς θηρευτές• Ρύπανση από πετρελαιοειδή• Αιολικές εγκαταστάσεις παραγωγής ενέργειας στην ανοιχτή θάλασσα• Υπεραλίευση• Ρύπανση από πλαστικά• Ανθρώπινη όχληση (θόρυβος, θαλάσσια κυκλοφορία, τουρισμός/ αναψυχή)• Κλιματική αλλαγή• Φωτορύπανση
Απειλές που αντιμετωπίζονται από το πρόγραμμα	<ul style="list-style-type: none">• Τυχαία παγίδευση σε αλιευτικά εργαλεία• Θήρευση αυγών και νεοσσών από ξενικούς θηρευτές

Τα είδη του Προγράμματος:

Μύχος των Βαλεαρίδων

	Μάλτα	Ελλάδα	Ισπανία	Γαλλία	Πορτογαλία
Κοινό Όνομα	Garnija Balearika	Μύχος των Βαλεαρίδων	Pardela balear	Puffin des Baléares	Pardela-balear
Περιγραφή	Αεροδυναμικό σώμα με στενόμακρες φτερούγες, σκούρα καφέ πλάτη, καφετί στο κάτω πίσω μέρος του σώματος, με το σκούρο να σβήνει σε λαιμό και στήθος. Λεπτό σκούρο ράμφος με γαμψό τελείωμα και διογκωμένα εξωτερικά ρουθούνια. Μαύρα πόδια με μεμβράνη ανάμεσα στα δάχτυλα				
Μήκος σώματος	35-40 εκ.				
Άνοιγμα Φτερών	85-90 εκ.				
Βάρος	472-565 γρ.				
Διάρκεια ζωής	Μέχρι και 37 χρόνια				
Τρόπος ζωής	Κυρίως πελαγικό				
Διατροφή	Κυρίως μικρά ψάρια όπως ο γαύρος και η σαρδέλα, αλλά και άλλα θαλασσινά είδη όπως καλαμάρια, καρκινοειδή και κάποια απορριπτόμενα είδη από αλιευτικά σκάφη				
Αναπαραγωγή	Αποκλειστικά στις Βαλεαρίδες Νήσους (Ισπανία), παρουσιάζει εξαιρετική φιλοπατρία. Φωλιάζει σε σπηλιές, στοές ή κάτω από βλάστηση σε απότομους γκρεμούς ή βραχώδεις απομακρυσμένες νησίδες. Η επιστροφή στη φωλιά γίνεται αποκλειστικά τις νυχτερινές ώρες προς αποφυγή θηρευτών				
Αναπαραγωγική Περίοδος	Φεβρουάριος με Ιούλιο				
Δραστηριότητα στις αποικίες	Νυκτόβιο				
Αριθμός αυγών	Ένα αυγό ανά αναπαραγωγική περίοδο				
Κατάσταση Διατήρησης (Ευρωπαϊκό επίπεδο)	Κρισίμως Κινδυνεύον				

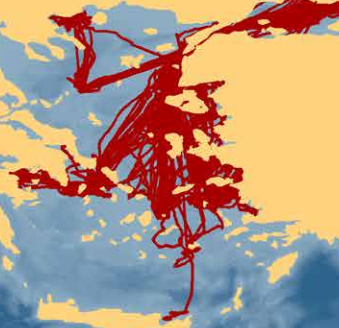
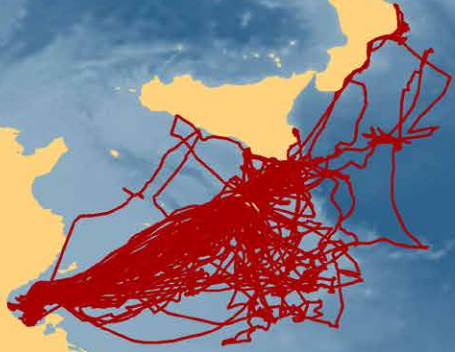
Puffinus mauretanicus

Κύριες απειλές	<ul style="list-style-type: none">• Τυχαία παγίδευση σε αλιευτικά εργαλεία• Θήρευση αυγών και νεοσσών από ξενικούς θηρευτές• Ρύπανση από πετρελαιοειδή• Αιολικές εγκαταστάσεις παραγωγής ενέργειας στην ανοιχτή θάλασσα• Υπεραλίευση• Ρύπανση από πλαστικά• Ανθρώπινη όχληση (θόρυβος, θαλάσσια κυκλοφορία, τουρισμός/ αναψυχή)• Κλιματική αλλαγή• Φωτορύπανση
Απειλές που αντιμετωπίζονται από το πρόγραμμα	<ul style="list-style-type: none">• Θήρευση αυγών και νεοσσών από ξενικούς θηρευτές• Τυχαία παγίδευση σε αλιευτικά εργαλεία

Η ζωή των θαλασσοπουλιών στη θάλασσα

Πελαγικά θαλασσοπούλια: βιοδείκτες της θάλασσας

Τα πελαγικά θαλασσοπούλια περνούν το μεγαλύτερο μέρος της ζωής τους στη θάλασσα, επιστρέφοντας στις αποικίες μόνο για να γεννήσουν το μοναδικό αυγό τους. Εξαιτίας της στενής σχέσης τους με το θαλάσσιο περιβάλλον, θεωρούνται **βιοδείκτες**: αλλαγές στη συμπεριφορά τους μπορούν να φανερώσουν ευρύτερες μεταβολές του οικοσυστήματος και να σηματοδοτήσουν την παρουσία μελλοντικών ή αναδυόμενων απειλών.

Ακολουθώντας τα θαλασσοπούλια με GPS

Ένας από τους πιο ακριβείς τρόπους να μελετήσει κανείς τις κινήσεις των θαλασσοπουλιών είναι μέσω συσκευών τηλεμετρίας. Μικρές συσκευές GPS τοποθετούνται στην πλάτη των πουλιών, επιτρέποντας στους ερευνητές να ακολουθούν τα ταξίδια τους στη θάλασσα με μεγάλη ακρίβεια. Αυτό μας αποκαλύπτει σημαντικές περιοχές τροφοληψίας, πόσο μακριά ταξιδεύουν και ποιες περιοχές είναι κρίσιμες για την επιβίωσή τους.

Στο πλαίσιο του LIFE PanPuffinus!, πήραμε δεδομένα από 81 συσκευές GPS από τρεις διαφορετικές αποικίες στην Ελλάδα και τρεις στην Μάλτα. Χάρη σε αυτή την προσπάθεια, καταφέραμε να συλλέξουμε δεδομένα από πολλά διαφορετικά ταξίδια τροφοληψίας των πουλιών, ξεκαθαρίζοντας έτσι την εικόνα που είχαμε για τη συμπεριφορά τους στη θάλασσα, τις μεταναστευτικές διαδρομές τους καθώς και τις πλέον σημαντικές περιοχές τροφοληψίας.

Παρακολούθηση στη θάλασσα

Για να βελτιώσουμε τις γνώσεις μας σχετικά με την οικολογία και την κατανομή των Μύχων, τους μετρήσαμε και στη θάλασσα, χρησιμοποιώντας τη μεθοδολογία European Seabirds at Sea (ESAS). Αυτή περιλαμβάνει εκπαιδευμένους παρατηρητές που καταγράφουν θαλασσοπούλια πάνω από σκάφη που ακολουθούν μία σταθερή πορεία, βοηθώντας μας να εκτιμήσουμε την αφθονία και την κατανομή τους σε διαφορετικές θαλάσσιες περιοχές.

Μέσω του Προγράμματος LIFE PanPuffinus!, πραγματοποιήθηκαν 112 διαδρομές στις οποίες καταγράφηκαν τα θαλασσοπούλια μέσω της μεθοδολογίας ESAS.

Αυτές αντιστοιχούν σε 20 ημέρες καταγραφών, καλύπτοντας 1.500 χλμ διαδρομών στην Πορτογαλία και 74 ημέρες που κάλυψαν 8.756 χλμ στην Ελλάδα.

Στην Πορτογαλία, καταγράφηκαν 2.029 Μύχοι των Βαλεαρίδων, ενώ στην Ελλάδα 6.785 Μύχοι της Μεσογείου.

Αυτές οι καταγραφές παρείχαν δεδομένα για την αναγνώριση καίριων περιοχών που αξιοποιούν τα θαλασσοπούλια, αλλά και πιθανές απειλές από ανθρώπινες δραστηριότητες, όπως αλιευτικές δραστηριότητες και θαλάσσιες μεταφορές.

Συλλογή δεδομένων — Κοινά πρωτόκολλα συλλογής και καταγραφής δεδομένων:

Η συλλογή δεδομένων από τα ερωτηματολόγια των ψαράδων, τα ημερολόγια σκάφους και τις καταγραφές από τα σκάφη, τυποποιήθηκαν από όλους τους εταίρους, προκειμένου να αναλυθούν πιο οριζόντια και αξιόπιστα για ολόκληρη τη Μεσόγειο. Φυσικά, ιδιαιτερότητες και προσαρμογές που ήταν απαραίτητες στο πλαίσιο κάθε χώρας λήφθηκαν υπόψη για να διασφαλιστεί η ακεραιότητα των αποτελεσμάτων.

Χάρτες Επικινδυνότητας τυχαίας παγίδευσης:

Η επικινδυνότητα της τυχαίας παγίδευσης αξιολογήθηκε μέσω της χαρτογράφησης της επικάλυψης της αλιευτικής προσπάθειας και της κατανομής των Μύχων στη Μεσόγειο. Η μεθοδολογία συνδύασε την τηλεμετρία, τις καταγραφές στη θάλασσα και τα δεδομένα αλιείας για να καταγράψει τη συμπεριφορά των πουλιών στη θάλασσα και την αλληλεπίδρασή τους με τις απειλές που αντιμετωπίζουν. Τα δεδομένα αλιείας προέκυψαν από ερωτηματολόγια των ψαράδων, από επίσημους φορείς και από δορυφορικά δεδομένα που συλλέγει η Global Fishing Watch. Αυτή η άσκηση χαρτογράφησης παρέχει νέα δεδομένα για τη χωρική και χρονική αλληλεπίδραση των θαλασσοπουλιών με την αλιεία, επιδεικνύοντας έτσι πιθανές περιοχές αυξημένης επικινδυνότητας.

Ανταλλαγή Ψαράδων:

Κατά τη δράση ανταλλαγής ψαράδων, αλιείς από την Πορτογαλία επισκέφτηκαν την Ελλάδα και τη Μάλτα, ενώ αλιείς από Ισπανία επισκέφτηκαν τη Νότια Γαλλία, προκειμένου να μοιραστούν εμπειρίες από την δική τους πραγματικότητα στη θάλασσα. Ήταν πολύ συγκινητικό να βλέπουμε πώς σε άλλη μήκη και πλάτη, σε άλλους πολιτισμούς υπάρχουν τόσες ομοιότητες είτε σε τεχνικές, είτε σε εργαλεία είτε ακόμη και σε είδη στόχους. Η δράση επίσης ανέδειξε την τεράστια αξία της ανταλλαγής απόψεων και πρακτικών γνώσεων μεταξύ ανθρώπων με κοινή δραστηριότητα.

Διεθνές Συνέδριο για την Πρόληψη της Τυχαίας Παγίδευσης:

Το Συνέδριο πραγματοποιήθηκε τον Οκτώβριο του 2024 στο Hyères της Γαλλίας, από τη Γαλλική Ορνιθολογική Εταιρεία (LPO France) και τους υπόλοιπους εταίρους του Προγράμματος LIFE PanPuffinus! Στόχος του συνεδρίου ήταν η διάχυση της πληροφορίας σχετικά με τους τρόπους εκτίμησης της τυχαίας παγίδευσης και τα διάφορα μέτρα μετριασμού που έχουν δοκιμαστεί για τον περιορισμό της στη Μεσόγειο και την υπόλοιπη Ευρώπη. Στο συνέδριο συνέβαλαν πάνω από 70 συμμετέχοντες από οκτώ διαφορετικές χώρες, συμπεριλαμβανομένων περιβαλλοντικών οργανώσεων και φορέων, επιστημόνων διατήρησης του περιβάλλοντος και αλιέων που συμμετείχαν στο πρόγραμμα.

Ερωτηματολόγια αλιέων:
689

Καταγραφή αλιευτικής δραστηριότητας από παρατηρητές σε σκάφη (ώρες):
1.897

Αριθμός αλιευτικών ταξιδιών με παρατηρητές:
531

Αλιείς που συμπλήρωσαν ημερολόγιο σκάφους:
55

Θαλασσοπούλια που παγιδεύτηκαν τυχαία:
728

Μέτρα μετριασμού της τυχαίας παγίδευσης

Η τυχαία παγίδευση δεν επηρεάζει μόνο τα θαλασσοπούλια αλλά και τους αλιείς, αφού μειώνει την αποτελεσματικότητα των εργαλείων και συχνά επηρεάζει την ψαριά. Χωρίς την πολύτιμη βοήθειά τους, δεν θα ήταν δυνατό να δοκιμαστούν τα διάφορα μέτρα μετριασμού της τυχαίας παγίδευσης προκειμένου να μειωθεί το φαινόμενο ή να βρεθεί λύση.

Μέτρα μετριασμού που δοκιμάστηκαν στο LIFE PanPuffinus!

**Το Scarybird δοκιμάστηκε σε
παραγάδια, γρι γρι και μανωμένα
δίχτυα:**

Ένα σκιάχτρο που θυμίζει αετό και συνήθως στερεώνεται πάνω στο σκάφος. Χρησιμοποιείται για να φοβίζει και να απομακρύνει τα θαλασσοπούλια, μειώνοντας τον κίνδυνο της τυχαίας παγίδευσης, χωρίς να επηρεάζει την αλιευτική απόδοση του εργαλείου.

Συρόμενες πολύχρωμες κορδέλες (μαζί με μεγάλη σημαδούρα) σε παραγάδια:

Ένας μηχανισμός εκφοβισμού που στερεώνεται στην πρύμνη του σκάφους και χρησιμοποιείται κατά το ρίξιμο του παραγαδιού για να απομακρύνει τα θαλασσοπούλια, ακριβώς όπως και ο αετός. Έτσι προλαβαίνει να βυθιστεί το παραγάδι σε αρκετό βάθος ώστε τα θαλασσοπούλια να μην έχουν πια πρόσβαση στο δόλωμα.

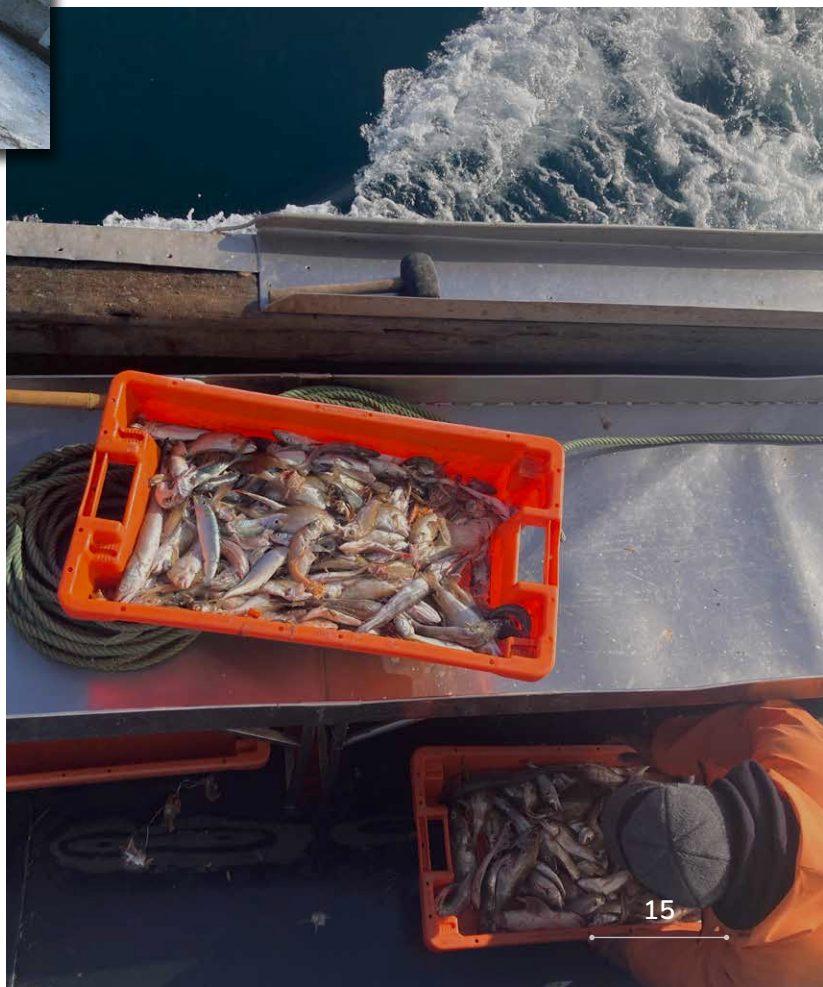

Στα μανωμένα δίχτυα δοκιμάστηκαν ανακλαστικές ασπρόμαυρες σημαίες, οι οποίες τοποθετούνται στον μανό με σκοπό να κάνουν το δίχτυ πιο ορατό στα θαλασσοπούλια όταν βρίσκεται μέσα στο νερό.

Διαχείριση απορριπτόμενων αλιευμάτων σε μανωμένα δίχτυα:

Τα αλιεύματα που δεν έχουν εμπορική αξία συχνά απορρίπτονται κατά τη διάρκεια της αλιευτικής διαδικασίας με αποτέλεσμα να προσελκύουν τα θαλασσοπούλια κοντά στο σκάφος και να αυξάνουν τον κίνδυνο της τυχαίας παγίδευσης. Με τη διαχείριση των απορριπτόμενων αλιευμάτων, τα αλιευτικά απόβλητα διατηρούνται στο σκάφος μέχρι το τέλος της αλιευτικής διαδικασίας και απορρίπτονται στη θάλασσα μακριά από τα αλιευτικά εργαλεία, αποτρέποντας την επαφή των θαλασσοπουλιών με τα αλιευτικά εργαλεία.

Η ζωή των θαλασσοπουλιών στη στεριά

Τα πελαγικά θαλασσοπούλια παρουσιάζουν έντονη φιλοπατρία, επιστρέφοντας κάθε χρόνο στον τόπο όπου γεννήθηκαν. Επιστρέφουν στην ίδια περιοχή ή ακόμη και στην ίδια ακριβώς νησίδα να αναπαραχθούν. Συχνά δε, η θέση που επιλέγουν να φωλιάσουν είναι ακριβώς εκεί όπου εκκολάφθηκαν και τα ίδια. Αυτός ο ισχυρός δεσμός με τον τόπο τους είναι και ο λόγος για τον οποίον η προστασία των αποικιών είναι εξαιρετικής σημασίας.

Όταν αυτά τα πουλιά είναι έτοιμα να επιστρέψουν και να μεγαλώσουν τους νεοσσούς τους, θα πρέπει να βρουν το σημείο φωλιάς τους ακριβώς όπως το άφησαν ή σε ακόμη καλύτερη κατάσταση.

Μία από τις πιο σοβαρές απειλές που αντιμετωπίζουν τα πουλιά στις αποικίες τους προέρχεται από την παρουσία ξενικών θηρευτών, όπως είναι οι αρουραίοι και οι γάτες.

Τα είδη αυτά θηρεύουν αυγά και νεοσσούς ή ακόμη και ενήλικα πουλιά. Για είδη όπως τα πελαγικά θαλασσοπούλια που γεννούν μόνο ένα αυγό ανά ζευγάρι τον χρόνο και επενδύουν σημαντικά στη γονεϊκή φροντίδα σε κάθε αναπαραγωγική προσπάθεια, η απώλεια ακόμη κι ενός νεοσσού είναι τεράστια.

Η εξάλειψη ή ο έλεγχος αυτών των ξενικών θηρευτών από τις σημαντικότερες αποικίες θαλασσοπουλιών είναι απαραίτητα μέτρα για την προστασία των πληθυσμών τους στο μέλλον.

Τι έκανε το Πρόγραμμα LIFE PanPuffinus!:

- ✓ Ολοκληρώθηκε η εξάλειψη αρουραίων στο σύμπλεγμα νησιών της Αγρελούσσας, στα Βόρεια Δωδεκάνησα! Η περιοχή επιλέχθηκε καθώς η Αγρελούσσα φιλοξενεί την τρίτη μεγαλύτερη αποικία Μύχων στη χώρα μας, που αριθμεί ~810-1.170 αναπαραγωγικά ζευγάρια.
- ✓ Η αναπαραγωγική επιτυχία των Μύχων στην Αγρελούσσα, μετά την εξάλειψη των αρουραίων, αυξήθηκε κατά 79%.
- ✓ Πραγματοποιήθηκαν Επισκέψεις Εκτίμησης Βιοασφάλειας (Biosecurity Assessment Visits) σε διάφορες αποικίες από τις οποίες είχαν εξαλειφθεί οι αρουραίοι στο παρελθόν, προκειμένου να επιβεβαιωθεί η συνεχιζόμενη αποτελεσματικότητα των δράσεων εξάλειψης.
- ✓ Πραγματοποιήθηκαν 17 εκπαιδευτικά σεμινάρια βιοασφάλειας στην Ελλάδα, τη Μάλτα και την Ισπανία. Στόχος ήταν να αυξηθεί η ευαισθητοποίηση και να ενισχυθεί η γνώση των διάφορων ενδιαφερόμενων φορέων ως προς την εφαρμογή μέτρων βιοασφάλειας και η προώθηση της συνεργασίας τοπικών φορέων, χρηστών γης και άλλων σημαντικών ομάδων που τους αφορά το θέμα της διαχείρισης των εισβλητικών ειδών.
- ✓ Το πρόγραμμα εστίασε στη βελτίωση στρατηγικών για τη διαχείριση των απορριμμάτων, καθώς καθιστούν εστίες προσέλκυσης αρουραίων. Έτσι, διατέθηκαν κάδοι κομποστοποίησης σε τοπικές επιχειρήσεις, ενώ πραγματοποιήθηκαν συναντήσεις με τις αρμόδιες υπηρεσίες και με τους χρήστες των περιοχών για ευαισθητοποίηση σχετικά με το θέμα των αποβλήτων και της σπατάλης τροφίμων.

✓ Για την άμεση αντιμετώπιση πιθανής επανεισβολής σε νησιά που έχουν απαλλαχθεί από αρουραίους, εργαλειοθήκες άμεσης απόκρισης αποθηκεύτηκαν σε τοποθεσίες με εύκολη πρόσβαση. Κάθε τέτοια εργαλειοθήκη περιλαμβάνει τα απαραίτητα υλικά που θα χρειαστεί μία τοπική επιτόπια ομάδα, ειδικά εκπαιδευμένη να δράσει άμεσα σε περίπτωση που εντοπιστούν ίχνη εισβολής τρωκτικών και να διασφαλίσει ότι οι νησίδες θα μείνουν ανέγγιχτες.

✓ Πραγματοποιήθηκε ανασκόπηση από 119 δράσεις εξάλειψης ή ελέγχου τρωκτικών σε επτά Μεσογειακές χώρες, κατά την οποία αξιολογήθηκαν όλες οι προηγούμενες προσπάθειες διαχείρισης των ξενικών θηρευτών, κυρίως τρωκτικών, με σκοπό την προστασία των θαλασσοπουλιών. Αναγνωρίστηκαν οι πλήρως επιτυχημένες περιπτώσεις, η διάρκεια κατά την οποία παραμένουν χωρίς τρωκτικά και περιπτώσεις όπου μόνο ο έλεγχος είναι εφικτός.

Ενημέρωση - Ευαισθητοποίηση

Δράσεις

Η ευαισθητοποίηση και η εμπλοκή του κοινού ήταν ένας από τους τέσσερις βασικούς στόχους του LIFE PanPuffinus!, αναγνωρίζοντας ότι η μακροπρόθεσμη διατήρηση των θαλασσοπουλιών εξαρτάται όχι μόνο από τις δράσεις πεδίου, αλλά και από την ευαισθητοποίηση, την εκπαίδευση και τη συνεργασία.

Γι' αυτόν τον λόγο, το πρόγραμμα έδωσε μεγάλη έμφαση στην ευαισθητοποίηση, την ενίσχυση των ικανοτήτων και τη συμπερίληψη των τοπικών κοινοτήτων, των σχολείων, των αλιέων και των υπεύθυνων λήψης αποφάσεων σε όλες τις χώρες-εταίρους του προγράμματος.

ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΙΣ

600+

ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

17

ΕΠΙΣΚΕΦΕΙΣ ΣΕ ΣΧΟΛΕΙΑ

26

ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ

30

ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

74

Τι καταφέραμε

Ενίσχυση της Βιοασφάλειας

- Μέτρα Βιοασφάλειας εφαρμόστηκαν με επιτυχία στην Ελλάδα, Μάλτα και Ισπανία
- Δημιουργήθηκαν Κέντρα Απόκρισης Εισβολών (Incursion Response Hubs) προκειμένου να ενισχύσουν την άμεση απόκριση σε περίπτωση (επαν)εισβολής τρωκτικών σε σημαντικές αποικίες θαλασσοπουλιών.
- Τα σεμινάρια εκπαίδευσης για την άμεση απόκριση απευθύνθηκαν σε ένα ευρύ φάσμα ενδιαφερομένων της τοπικής κοινωνίας, συμπεριλαμβανομένων χειριστών σκαφών και αγροτών.

Δημιουργώντας ισχυρότερες Κοινότητες

- Ενισχύθηκε η συνεργασία με τις αλιευτικές κοινότητες, τονίζοντας τη σημασία της ομαδικής εργασίας και της εμπιστοσύνης.
- Η εκπαίδευση και οι άτυπες συναντήσεις βελτίωσαν τις πρακτικές που χρησιμοποιούνται για την αναφορά περιστατικών τυχαίας παγίδευσης και έθεσαν τα θεμέλια για διαχρονικές σχέσεις.

Μειώνοντας την τυχαία παγίδευση

- Χαρτογραφήθηκαν οι περιοχές επικινδυνότητας για αλληλεπίδραση Μύχων με την αλιευτική δραστηριότητα, αξιοποιώντας δεδομένα τηλεμετρίας, καταγραφές από σκάφη και δεδομένα αλιείας, και εντοπίζοντας καίριες περιοχές επικάλυψης.
- 48 καΐκια συμμετείχαν σε δοκιμαστική εφαρμογή μέτρων μετριασμού.
- Δημιουργήθηκε μια εργαλειοθήκη με σαφείς οδηγίες σχετικά με τον τρόπο χρήσης όσων μέτρων μετριασμού αποδείχθηκαν αποτελεσματικά κατά τη διάρκεια των δοκιμών.

Τα επόμενα βήματα

- Εξασφάλιση χρηματοδότησης για τη συνέχιση του ελέγχου των τρωκτικών στις περιοχές δράσης του προγράμματος. Αυτό περιλαμβάνει προληπτικές δράσεις όπως η διαχείριση των απορριμμάτων.
- Συνεχής συνεργασία με ιδιοκτήτες σκαφών και χρήστες της θάλασσας για να αυξηθεί η ενημέρωση και ευαισθητοποίηση σχετικά με τη Βιοασφάλεια. Αυτό θα περιλαμβάνει την εφαρμογή προληπτικών μέτρων, όπως είναι οι οδηγίες για τον εντοπισμό και την παρακολούθηση της παρουσίας τρωκτικών στο σκάφος, καλές πρακτικές για την απόρριψη των τροφών, προστατευτικά σχοινιών και ενημερωτικές επιγραφές για τους επιβάτες.
- Η συνέχιση της δοκιμαστικής εφαρμογής μέτρων μετριασμού και της έρευνας σχετικά με την τυχαία παγίδευση των θαλασσοπουλιών στα αλιευτικά εργαλεία και η εξάπλωσή τους σε περισσότερα μέρη εκτός των περιοχών δράσης του προγράμματος. Αναπαραγωγή μεθοδολογιών και μεταφορά γνώσης σε άλλες χώρες για την κάλυψη ολόκληρης της κατανομής των ειδών.
- Εφαρμογή επιτυχημένων μέτρων μετριασμού για την τυχαία παγίδευση θαλασσοπουλιών σε στοχευμένους στόλους σε εθνική κλίμακα. Αυτό περιλαμβάνει και τη διανομή εκπαιδευτικού υλικού, οδηγών αναγνώρισης θαλασσοπουλιών και εργαλειοθήκης μέτρων μετριασμού (toolkits).
- Εκπαίδευση και ανάπτυξη ικανοτήτων σε θεσμικό επίπεδο, ειδικά σε συνεργασία με εθνικούς παρατηρητές αλιείας, για να εξοπλιστούν με δεξιότητες, όπως η αναγνώριση θαλασσοπουλιών, η χρήση μέτρων μετριασμού, ο ασφαλής χειρισμός και η απελευθέρωση θαλασσοπουλιών.

Ευχαριστίες

Θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε όλους τους αλιείς που συνεργάστηκαν στη συλλογή δεδομένων και μοιράστηκαν γενναιόδωρα την εμπειρία τους στη θάλασσα. Είμαστε επίσης ευγνώμονες στις τοπικές λιμενικές και περιβαλλοντικές αρχές για την υποστήριξη τους και για την παροχή των απαραίτητων αδειών που κατέστησαν δυνατή αυτή την εργασία. Εκφράζουμε την ειλικρινή μας εκτίμηση στους φοιτητές που ολοκλήρωσαν την πρακτική τους άσκηση στο πλαίσιο του προγράμματος, καθώς και στο προσωπικό και τους εθελοντές που συνέβαλαν με ενθουσιασμό και αφοσίωση, κάτι που ήταν ανεκτίμητο για την επιτυχία του.

Κατάλογος ονομάτων όλων των συμμετεχόντων

Manya Russo (Project Manager), Martin Austad (Seabird Research Coordinator), Rita Matos (Project Warden), Francesca Visalli (Project Warden), Justine Borg (Marine Policy Officer), Mark Sultana (Chief Executive Officer), Nicholas Barbara (Head of Conservation), Gabriella Seguna Galea (Finance Manager), Jade Bongailas (Finance Officer), Antonia Micallef (Public Engagement Executive), Cinzia Mintoff (Graphic Design & Digital Media Communication Officer), Janet Borg (Project Administrator), Giada Lampitelli (Environmental Education Officer), Hannah Greetham (Former Project Warden), Polina Venka (Former Marine Data and Policy Officer) Arturo Palomba (Former Finance Manager), Claudio Agius (Former Finance Manager), Nathaniel Attard (Former Communications Manager), Alessandra Loria (Former Environmental Education Officer), Abbie Ferrar (Former Environmental Education Officer), Jody Fiteni (Former Communications Officer), Nicholas Galea (Head of BirdLife Malta Ringing Scheme), Annabel Said (Fieldworker), Nicholas Cutajar (Fieldworker), Benjamin Metzger (Fieldworker) and all the scheme ringers for their support and participation in seabird research and fieldwork.

Judy Cassar (Economics Officer), Daryl Agius (Scientific Officer), Michael Albanizzo (Principal Scientific Officer).

Δανάη Πορτόλου (Συντονίστρια Προγράμματος), Δήμητρα Χρηστίδη (Συεργάτιδα πεδίου, αλιείας και εξάλειψης), Άγγελος Ευαγγελίδης (Συεργάτης πεδίου και εξάλειψης), Ben Metzger (Συεργάτης πεδίου και εξάλειψης), Γιώργος Δροσόπουλος (Συεργάτης πεδίου και εξάλειψης), Ρούλα Τρίγκου (Υπεύθυνη Επικοινωνίας), Μαρία Παπαθανασίου (Συεργάτιδα Επικοινωνίας), Ευγενία Πανώριου (Υπεύθυνη Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης), Λίλα Δερουγγέρη (Συεργάτιδα Περ. Εκπαίδευσης), Άρης Μανωλόπουλος (Ειδικός GIS), Μιχάλης Βαφειάδης (Τεχνική Υποστήριξη), Κωνσταντίνα Ντεμίρη (Διευθύντρια), Πάνος Κορδοπάτης (Συντονιστής Διατήρησης), Θεόδωρος Καρακουλάκης (Υπεύθυνος Οικονομικών), Φρίντα Κρητικού (Γραφιστική επιμέλεια), Ελένη Γαληνού (Τεχνικός πεδίου), Ανδρονίκη Παρδαλού (Συεργάτιδα αλιείας), Ρωξάνη Naasan Aga-Σπυριδοπούλου (Συεργάτιδα αλιείας), Άρης Χρηστίδης (Συεργάτης αλιείας), Μιχάλης Χατζηκύρκας (εθελοντής), Γιάννης Κουτσούπης (εθελοντής).

Alexandra Caron-Strehlow (Project Coordinator, Former Policy Officer), Chloé Faure (Technical Coordinator), Julie Grolleau (Field Officer, LPO PACA), Pierre-André Farque (Marine Team Leader), Louis Dorémus (Former Project Coordinator), Claire Roirand (Finance Officer), Guillaume Roy (Finance Officer), Sylvie Thieux (Finance Officer), Zoé Leteux (Communications Officer), Emilie Bakkalian (Former Communications Officer), Antoine Barreau (Artistic Director), Alban Viaud (Head of the Department of pressures reduction on biodiversity), Gwenael Quintenne (Programme Officer), Thierry Micol (Former Head of Biodiversity, Sustainable Development, International & Overseas Territories), Susan Waugh (Former Project Coordinator).

Joana Andrade (Head of Marine Conservation Department), Ana Almeida (Senior Marine Conservation Officer), Nuno Oliveira (Senior Marine Conservation Officer), Elisabete Silva (Marine Conservation Officer), Flávia Carvalho (Marine Conservation Officer), Mónica Costa (Project Management & Environmental Education Assistant), Inês Casinhas (Fisheries Observer).

Pep Arcos (Marine Programme Coordinator), Paulo Lago (Marine Programme Officer), Vero Cortés (Marine Programme Officer), Lucía Soliño (Marine Programme Officer), Daniel Rey (Marine Programme Officer), Gabriel Martín (Management officer), Mar Morales (Administration officer), Josefina Maestre (Communication officer), Juan Bécares (Data analysis), David García (Seabird monitoring), María Fargas (Biosecurity monitoring), Carles Tobella (Observer), Pere Josa (Observer).

Έλενα Μπαζιώτη (Συντονισμός προγράμματος), Δήμητρα Πέτζα (Μέλος ομάδας), Λάμπρος Κατερινόπουλος (Μέλος ομάδας), Θεόδωρος Μουρατίδης (Μέλος ομάδας), Κωνσταντίνος Πρωτόπαπας (Μέλος ομάδας), Ανδρονίκη Παρδαλού (Μέλος ομάδας).

Για περισσότερες πληροφορίες:

E-mail: info@ornithologiki.gr

Facebook: LIFE PanPuffinus!

Website: www.lifepanpuffinus.org

Τα θαλασσοπούλια είναι η γέφυρα
ανάμεσα στη θάλασσα και τον ουρανό.

Δεν περιορίζονται σε κανένα,
κι όμως ανήκουν και στα δύο...

Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

MINISTRY FOR AGRICULTURE, FISHERIES,
FOOD AND ANIMAL RIGHTS
DEPARTMENT OF FISHERIES AND AQUACULTURE

AGIR pour la
BIODIVERSITÉ

lifepanpuffinus.org